

REDACTIA

Ad. Doak Forncz-utca nr. 30.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
un an . . . 20 cor.
1/2 an . . . 10 „
1/4 an . . . 5 „
o lună . . . 2 „
De Duminecă pe an
4 coroane.

În România și străinătate
pe an 40 franci.

scrierile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Forncz-utca nr. 30.

INSERȚIILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508

Scrierile nefranțate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Serbările dela Baia-mare.

— 10 August 1903.

Duminecă și Luni s'au petrecut la Baia-Mare serbări de cari pot fi mândri nu numai frații nostri de prin părțile sătmărene, dar întreaga Românie. Pentru-că o așa adunare generală a Asociațiunii rar s'a mai văzut între Români, ear în acele părți de mează-noapte peste tot, frații nostri nu s'au mai văzut la un loc în număr atât de mare. Îți creștea sufletul de bucurie văzând împreună atâția Români: popor dela sate și cărturari de pretutindeni. Baia-Mare, oraș în care nu-i decât un mare proprietar (Alexe Pocol), un avocat (Dr. Teofil Dragoș), un preot român (Al. Breban) și un jude (Pop) cari se numără între cărturari, părea de Sâmbătă încă a fi oraș cu mitropolie română, atâția fruntași se adunaseră aici.

Lui Dr. Vasile Lucaciu avem să-i mulțumim mai presus de toate că serbarea aceasta s'a petrecut în chip așa de înălțător. Căci el a pus la cale totul, el și cu vrednicul protopop ~~...~~ s'au adunat tinerii români de pe la școlile înalte de pretutindeni și la îndemnul lui s'au strâns aici Români din patru unghiuri.

Duminecă înainte de amiază, după sfârșirea sfintei liturghii, toți cei veniți la adunare, se știe, s'au strâns în sala Otelului Mare, unde dl Cosma a deschis adunarea, George Pop de Basesci a bineventat Comitetul Asociațiunii în numele Societății Fondului de teatru român ear G. Șuta în numele Despărțământului din comitatele Sătmar și Ugocia. Au urmat apoi cele de mai la vale.

Banchetul.

La ora 1 1/2 în curtea Otelului Mare sunt așezați la masă 256 fruntași români de prin toate părțile. Mulți n'au mai încăput. În fruntea mesei sta dl Partenie Cosma care a presidiat adunarea generală. Lângă el primarul orașului, dl Gellér, apoi G. Pop de Basesci, și alții. Erau de față și multe doamne și domnișoare.

Cel dintâiu închină dl P. Cosma: pentru M. Sa prea bunul nostru Împărat și Rege apostolic. Arată pe scurt, câte bunătăți i-s'au hărăzit neamului românesc prin M. Sa. Strigăte de »trăiască« au acoperit cuvântarea d-lui Cosma, pe care au ascultat-o toți stând în picioare.

Avram Breban, preot în Mocira, închină pentru președintele Asociațiunii, dl Mocsonyi (care fiind bolnav, n'a putut veni la adunare) și pentru comitet.

Dr. Ilie Beu închină pentru autorități, îndeosebi pentru primarul orașului, care a dovedit multă bunăvoință față de adunarea noastră. (Lungi aplause.)

Gellér Endre, primarul, răspunde într-o vorbire avântată, arătând cum ori-ce om învățat trebuie să fie cu cinstea convenită față de străduințele

culturale ale popoarelor. Învățătura de carte însemnează lumină, ear din lumină se naște libertatea și frăția. Pe amândouă aceste dorește să le vadă sălășluite între neamurile din patrie, ca cetățenii să fie fericiți și patria tare!

Vorbirea caldă și cuminte a d-lui primar a fost primită de toți cu multă plăcere.

Constantin Lucaciu, preot în Jolib, toastează pentru oaspeții cari prin înfățișarea lor la adunare au dat strălucire serbărilor.

În călduroase aclamări se ridică venerabilul bătrân Bada George (Pop de Basești) care-și începe vorbirea astfel: »Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca mulți ani să trăiești și bine să-ți fie ție pe pământ!... Și în dulcele său graiu spune cum el a îmbătrânit cinstind și slugind pe maica națiune (lungi strigăte de »trăiască«). A trăit și văzut multe, bune și rele. Nici când nu și-a închipuit însă mai mult, n'a îndrăznit să-și închipue ceea-ce azi se petrece aieva. Într'adevăr, adunarea aceasta este un semn de așa deșteptare în aceste părți crezute de mulți pierdute, încât trebuie să ne umplă de bucurie pe toți. Ș'am ajuns la așa rezultat nu numai pentru-că am muncit, ci mai ales pentru-ca am crezut în trăinicia neamului; am fost »optimiști«, cum se zice. Și e bine să fim optimiști, pentru-că numai așa după întâiele lovituri ce primim în luptă nu ne descurăgiem, ci mergem înainte. . . Eată, de pildă: când s'a înființat despărțământul Sătmar-Ugocia, abea am putut aduna 8—10 membri. Azi suntem sute de înși! Și asta e o mare mângăiere pentru noi, să fi suferit chiar de o sută de ori mai mult decât am suferit. . . Mulțumește comitetului aranjator pentru buna primire ce a făcut oaspeților.

Lazar Iernea, protopop (Csomaköz) ține un avântat discurs pentru popor, pentru pace și bună înțelegere între fruntași și țărani, căci numai așa se poate chezașui înaintarea și întărirea neamului românesc.

Athanasie Demian, țeran fruntaș (care la 1892 a fost și la Viena, cu Memorandul) spune că țeranii întotdeauna au ascultat de fruntași și le-au fost recunoscători pentru sfaturile lor bune. Închină pentru sănătatea cărturarilor români.

Vasile Ardelean, preot, închină pentru femela română, care pe terenul cultural își are și ea menirea sa sublimă.

Ioan Pop, protopop în Turți, un bărbat învățat, închină pentru presă. Zice între altele:

»Inchin și eu pocalul meu întru onoare, întru sănătatea, întru fericirea și întru lauda Domniilor Sale dlor reprezentanți ai pressei periodice, pentru-că presa de un seclă încoace este o putere mare în lume.

»Cu misiune sublimă, să direagă rînd pe rînd toate chestiile ivite și ajunse la dezbateri între noi oamenii.

»Cu menire înaltă de a iniția, nu numai, dar a și croi soartea tuturor evenimentelor, ce se părăndă unul după altul, și se întâmplă în lume.

»Cu dreptul unui areopag independent, de a forma opinie publică, cu chemare nobilă, ca să laude tot ce este bun și frumos, și să sbiciească tot ce este urit și rău; are dreptul a combate fără cruțare, toate nisuițele arbitrare ale puternicilor zilei, și are datorința frumoasă, ca fără șovăire să apere interesele celor slabi și nevinovați, încât frică poartă azi și cei tari și cei mari de presă, și sunt siliți a se acomoda sfaturilor ei.

»Mă plec dară, și mă închin înaintea acelor muncitori zeloși, devotați, și desinteresăți ai pressei, cari ne-au onorat și s'au prezentat la adunarea »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, — și un lucru firesc că s'au prezentat, căci literatura și cultura, sunt surori dulci cu presa, laolaltă fac ele treimea, care lumină răspândește în lume, și care pretutindenea unde numai poate să străbată, lumină varsă în urma ei, — de unde din inimă doresc eu acelor bărbați cari s'au angajat la aceasta muncă uriașă, sănătate, tărie, curaj, ca prin activitatea lor dezvoltată cu osteneală multă și jertfă și mai multă, să poată obține succese și rezultate înbucurătoare pentru binele obștesc al tuturor, și să trăiască la mulți ani fericiți!

Russu Șirianu îi răspunde, mulțumind pentru laudele ce aduce ziarștilor. Spune că în privința devotamentului, și cei dela foile române pot lua pildă dela luptătorii grupați la Asociațiune. Ziarștii români au dat de altfel probe, că țin și ei să lucreze pe terenul cultural și dacă adesea au scris lucruri supărătoare chiar pentru unii dela Asociațiune, aceasta au făcut-o numai din dorința de a se îndrepta lucrurile.

Închină în sănătatea lui Vasile Lucaciu (o adevărată furtună de aplause izbucnește și publicul face o entusiastă ovațiune distinsului luptător) care mai ales prin punerea la cale a acestei adunări mari a dovedit că și pe terenul cultural este același bărbat neobosit, curajos și plin de dragoste pentru neam (lungi aplause).

Dr. G. Tripon toastează pentru tinerime, chemată să țină, în viitor, locul bătrânilor încercați. Arată ceea-ce trebuie să facă tinerimea îndeosebi pentru propășirea culturii naționale.

Gavriil Barbul (inginer, fiul distins al d-lui Gavriil Barbul din Mocira) mulțumește în numele tinerimei și făgăduiește ca tinerimea își va face cu sfințenie datoria și când va fi chemată să povățuiască poporul.

Elie Daianu închină pentru comitetul aranjator.

D. Cionte îi mulțumește în numele bătrânilor din comitet ear, —

R. Avram în numele tinerilor.

Vorbirea lui Lucaciu

S'auzim pe Lucaciu, s'auzim! — răsună peste tot.

Dela o masă îndepărtată, unde stătea înconjurat pe țărani, se ridică Lucaciu și furtună de aclamări izbuc-

nește. Mai multe minute nu se aude decât cuvintele: »Trăiască Lucaciu!«

Și începe a vorbi iubitul fruntaș, așa cum numai el știe între noi. Glasul lui tremură de emoție și p'alcurea este ca clopotul ce sună a deșteptare. Incepe prin a spune că unii l'au înviuit din pricina tăcerii sale îndelungate. Inadevăr, de mult nu s'a mai pomenit să poarte glasul, în mijlocul poporului. În toată această vreme sta adâncit în somnul dulce și fermecător la sînul mamei națiunii, cetind literatura poporală... Și ce ne învață această literatură? Că limba română este dulce,

»Altă limbă armonioasă
»Ca ea nu găsim!

Și ea are o mare menire: să împraștie cultura, aici la porțile de Răsărit ale Carpaților și Dunării.

Ear împrăștierea cunoștințelor d' carte este o țintă mare. Ați auzit și pe primarul orașului cum în vorbirea sa a adus laudă celor-ce luptă pentru propășire.

Și limba noastră cucerește zi cu zi, pentru-că e vârstara unei ginți mari: a celei latine, care merge în fruntea tuturor ginților.

»Versând lumină 'n urma ei!«

Ea are însă două surori: morala și libertatea, a căror zori se pare că întârzie încă a se ivi. De aceea cultura română este tristă. Pentru-că unde poate fi viață fără morală și dreptate? Doar chiar și în vremea noastră vedem că în lipsa de morală spre ce prăpastii merg neamurile și un Ungur spusesese că fără morală

»Roma rabigăba gôrnyed. . .
(Roma geme în robie).

Fără morală și fără libertate, într'adevăr nu-i viață. (Lungi și repetate aplause). Sfârșește făcând apologia libertății și stărnind o însuflețire cum între Români numai Lucaciu știe.

Disertațiunile.

Duminiică între orele 5—7 doi dintre profesorii nostri fruntași au ținut câte o prelegere.

D. Negruți (din Blaj) a vorbit despre »cultura rațională a pământului«, arătând cu tabele și lămurind pe înțelesul tuturor cum trebuie să ne muncim holdele pentru-ca ele să aducă rod cât mai îmbelșugat. Sala era plină de țărani cari l'au ascultat cu mult drag.

Dl Dr. F. Stan (din Beiuș) a vorbit despre »tesaurele principale ale limbei românești cu deosebită privire la sunetele ă și î«, chestie care interesează numai pe filologi.

Concertul.

Seara, la orele 9 sala otelului era plină de lume.

Programul concertului a fost următorul:

I. Mendelssohn-Bartholdy: »Cântecul ciocârliei« cor. mixt

II. »Capriccio« Op. 5 Fis-moll de Mendelssohn de d-șoara Lucreția Mureșan.

III. a) „Santuzza“ din opera „Cavaleria Rusticana“ de Mascagni; b) „Vals“ din opera Romeo și Iulia de Gounod, cântate de d-șoara Virginia Gall, cu acompaniament de pian de d-șoara Lucreția Murășan.

IV. „Rhapsodie roumanie“ de Lubici, pian de d-șoara Valeria Isacu.

V. „Staccato Polca“ de Richard Mulder, cântată de d-șoara Anuța Oniț, acompaniată la pian de d-șoara M. Oniț.

VI. I. Vidu: „Din șezătoarele“, pot pourri popular cor bărbătesc.

După pauză.

VII. I. Spacovicu: „Hora Dobrogeană“, cor. mixt.

VIII. „Doina“ din opera Marioara, de Herman Kirschner, cântată de d-șoara Anuța Oniț, acompaniată la pian de d-șoara M. Oniț.

IX. „Ballada I. G. Moll“ de Chopin, pian, de d-șoara Valeria Isacu.

X. „Romața“, doină de * * * cântate de d-șoara Virginia Gall.

XI. „Duete“ cântate la vioară de d-nii Alexandru Russu și Basiliu Bașiota.

XII. 1. Doina Oltului, de George Vasiliu. 2. La Zingara, de Donnizetti, cântate de d-șoara Lucreția Murășan.

XIII. Cor. bărbătesc: „Ceasul rău“ de V. Alexandri, muzica de Vorobchievici.

Corul a cântat bine și precis, ceea-ce însemnă cu atât mai mare bucurie, cu cât era un cor improvizat. Simpativul student universitar Basiliu Bașiota, conducătorul corului, e vrednic de dragostea și lauda tuturor.

Câl despre d-șoarele soliste, prestațiunile lor ni-au încântat.

Intr'adevăr, ele sunt o mândrie a neamului nostru. Au fost răsplătite cu aplauze însuflețite și cu frumoase buchete de flori și rugate au fost să cânte și afară de program.

Etă și numele coriștelor și coriștilor :

Domnișoarele: Anderco Ana, Avram Angelina, Breban Silvia, Buța Gizela, Cionte Elvira, Ciurdar Irina, Ciurdar Valeria, Cherecheș Marioara, Chimpian Cornelia, Chimpian Veturia, Demeter Gizela, Lucaci Veturia, Lucaci Tulia, Lupan Cornelia, Mureșan Cornelia, Mureșan Sofia, Nuțiu Adelina, Osian Gabriela, Pelle Iuliana, Pelle Marioara (din Pomii), Pelle Marioara, Pop Alexandrina, Pop Antonia, Pop Vilhelmina, Pop Margareta, Pop Silvia, Serbac Aurelia, Serbac Valeria.

Domni: Bacoțiu Alimpiu, Berinde Michail, Bofa Eugeniu, Botha Vasilie, Ciurdariu Augustin, Coste Ioan, Cotuțiu Ioan, Drăgan Nicolau, Dragoș Aureliu, Groze Ioachim, Hotea Michail, Lucaci Vasilie, Lupan Iuliu, Lupan Simeon Man, Iulian, Meruțiu Vasilie, Moșil Tudor, Mureșan Victor, Muste Gabriel, Oltean P. Ioan, Perényi Ioan, Popu Alexandru, Pop Michail, Prădan Onoriu, Pușcașiu Ioachim.

Ședința II.

Luni, orele 10.

Referentul comisiei pentru cercetarea raportului comitetului e **Dr. Dăianu**. El spune că intrunindu-se, comisia a desbătut pe larg raportul general. Face revizuire asupra trecutului din care reiese însemnătatea peste toate celelalte societăți a Asociației. Însemnătatea e cu atât mai mare, cu cât Asociația și-a lărgit terenul și peste Ungaria.

Ce privește activitatea comitetului, constată că a ținut mai multe ședințe extraordinare.

Este o hotărâre ca să se publice în mit de exemplare istoric Asociației pentru-ca să se facă cunoscută menirea pacinică și culturală. — Nu știm din ce cauză până acum nu s'a executat.

Mai sunt și altele pe cari nu le amintește în special. Constată cu durere că sunt cu 61 membri mai puțini, ceea-ce mai ales se explică prin faptul că lista s'a încheiat cu o lună înainte. Comisia își exprimă îngrijorarea cu atât mai ales, că la taxele încuse este o scădere de 4000 cor. De aceea se impune ca comitetul să ia măsuri. Numărul membrilor este termometrul interesării publicului și a activității comitetului.

Sunt apoi și azi despărțeminte cari nu dau semne de viață. Nu dezvoltă nici o lucrare; și ce dovedește asta? Că nu este înțeleasă ținta și nu dau prilej popoului nostru de a se împărtași de binefacerile Asociației. Comitetul să facă o sfortare.

Secț. st. literare, cari s'au înființat în scopul de a promova literatura, bărbăți cari să dea nouă directive, literați și ei înșiși, despre aceasta raportul amintește foarte puțin. Știu însă că au fost greutăți d'ale începutului. Comisia are speranță că se va îndrepta situația.

Ajutorul școalelor profesionale. Această chestie a mai fost desbătută în adunare. Mai întâiu s'a hotărât o acțiune morală și campanie ziaristică etc. Din acțiunea aceasta nu s'a ales nimic. Secretarul a predat-o secției școlare. Aceasta încă n'a făcut nimic.

Se va face propunere în conțelegere cu comisiile bugetare.

Amintește și unele lucruri cari ating persoane. În sinul Comitetului s'au înlemplat demisiile. Dr. Hossu și Crețu și-au motivat demisiile și Comitetul le-a primit. Mai este una însă nemotivată: a d-lui Dr. A. Bunea, bărbat de științe care cu sirguința și smerenia unui Samuel Klein a scrutat trecutul nostru, istoriograful care și-a jertfit anii tineriei pentru desgroarea trecutului nostru.

Acesta a demisionat. Aceasta să nu se primească și să se exprime dorința ca să-l vedem iarăși lucrând în Comitet.

Comisiunea emisă pentru examinarea raportului general al comitetului cercetând actele și lucrările comitetului face propunerea, ca adunarea generală să decidă următoarele:

1. Adunarea ia spre știre raportul general;

2. Dă expresiune durerii sale pentru pierderea membrilor săi decedați dela ultima adunare generală;

3. Demisiile din Comitet a Ilustratului Sale d-lui Dr. Vasilie Hossu și a prea sțimatului domn Ioan Crețu primindu-le pentru motivele arătate, adunarea hotărăște a alege alți membri în loc.

Cu privire la demisiunea d-lui Dr. A. Bunea, care nu arată motivele acestei abdicări, adunarea neprimindu-o, își exprimă dorința sa ca să vadă pe dl Dr. A. Bunea iarăși la locul său între membrii comitetului Asociației.

4. Exprimă mulțumită institutului. »Albina« pentru bună voința ce arată administrând în mod gratuit averea Asociației și d-lui Andrei Cosma pentru serviciile ce a prestat Asociației prin aranjarea lăsamântului George Filep și Dr. Ioan Nichita.

5. Ia act despre dispozițiile făcute cu privire la noua casă de chirie și la înființarea casei naționale și-l autorizează să dea în întreprindere clădirea casei naționale preliminar în acest scop suma de 120.000 cor. și să avanseze sumele necesare din fondurile Asociației.

6. Exprimă recunoștința și mulțumită tuturor donatorilor casei naționale precum și societății inginerilor și arhitecților din Viena și în deosebi d-lor Fr. de Gruber consilier aulic., A. de Wilemain, consilier supr. edil și A. Werner, arhitect, toți din Viena, pentru valorosul concurs dat Asoc. în mod gratuit.

7. Adunarea generală primind demisiunea primsecretarului Diaconovich, încredințează comitetului să se îngrijească de îndeplinirea postului de primsecretar conform statutelor.

8. Adunarea hotărăște ca în bugetul anual acum și pe viitor să se iee o sumă de cor. 2000 pentru ajutorarea școalelor lipsite din care sumă să se procure cărți și recvisite școlare;

9. Invită comitetul să execute toate hotărârile aduse de adunarea generală.

Se primește și amendamentul d-lui Braniste de a se exprima lui Diaconovich mulțumiri pentru serviciile prestate pe timpul serviciului de secretar (6 ani).

10. Adunarea invită comitetul să însărcineze singuraticile secțiuni ca fiecare să elaboreze separat până la adunarea generală viitoare câte un plan de lucrare, stabilindu-se amănunțit scopul apropiat al lucrării și mijloacele cu cari tind la atingerea aceluși scop.

Urmează referada comisiei pentru propuneri. Dr. V. Braniste recomandă propunerea în scris a d-lui N. Fabian (de a se tipări pe cheltuiiala Asociației portretele bărbăților mari ai neamului) cu adausul de a se face și tablouri istorice.

În urma celor spuse însă de dl P. Cosma, referentul retrage propunerea, dându-se întreaga afacere Comitetului, care va veni apoi, la altă adunare, cu propunere bine cumpenită.

Comisiunea financiară:

Raportor **Andrei Cosma**, care face o documentată expunere a situației financiare a Asociației. Interesantă a fost constatarea raportului că în suma de 800 cor. preliminară pentru plățirea colaboratorilor, nu s'au dat cuitanțe dela colaboratori ci dela secretar.

Referentul scoțind la iveală această neregularitate, propune ca secretarul să fie îndrumat a presinta chitanțe dela cei căror a plătit (dacă a plătit) ceva pentru articole.

Se naște o vie discuție.

G. Pop de Basești propune ca pentru trecul să nu se ceară (să-l iertăm, cu alte cuvinte, pe dl Diaconovich, despre care nu prea se presupune că a împărțit suma asta cu colaboratorii, fiind »Transilvania« redactată cu foarfeca!)

Dr. V. Branisce sare în apărarea lui Diaconovich (nu de geaba au șampanisat împreună atâția ani pe banii cuoliștilor!).

Chestia se desleagă prin votare, primindu-se propunerea a se lăsa lucrurile cum au fost. Diaconovich abea scapă de socoteli cu o majoritate de patru voturi.

Dr. I. Serbac arată că s'au încesat 3424 coroane dela membrii noii înscrisi cu acest prilej. Între cei înscrisi figurează ca membru fondator **Alexe Pocol**, cu 400 coroane, apoi **Dr. Teofil Dragoș**, **V. Pap** (Arad), și **Dr. I. Vaiila**. Li-se fac ovatiuni.

Membri în comitet se aleg **I. F. Negruț**, profesor în Blaj și **Iu. Muntean**, jude în Sibiu.

Se autorisa comitetul ca el să hotărăască unde să se țină adunarea generală viitoare.

Se citesc telegramele de felicitare dela Metropolitul Meșianu, Sibiu; Preșidiul despărțam., Sighet; Popovici, prot. și alții, Lugoj; Ciril Deac, Dr. Filipan Petri, Dr. Moșil, I. Păcurar și soții, Năsăud; Lengher și alții, Brașov; Zosim Chirtop și alții, Câmpeni; Elie Pop, Șomcuta; Potcaș, Budapesta; Dr. Drăgescu, Govora (România); Dr. Ilie și soții, Cluj; Prof. Borgovan, Peatra (România); Protop. Roman și soții, Deva; frații din Huedin și jur, Huedin; Dr. Șenchea, Făgăraș; Voilean și soții, Sibiu; Domșa și soții, Orăștie; Secula și soții, Arad; Redacția Gazeta, Brașov; Dr. Suci și soții, Hațeg; Despărțem. din Sas-Sebeș; Dr. Stroia și soții, Seliște; Mai mulți, Blaj; Mai mulți, Sălagiu; Funcț. Albinei, Sibiu.

P. Cosma încheie ședința arătând mulțumirea că totul s'a petrecut în chip înălțător.

Alex. Breban mulțumește comitetului și tuturor celor cari prin prezența lor au ridicat vaza adunării. Își arată durerea că la asemenea serbări nu va fi și vladicii români (lungi aplause.)

Criza ministerială

Luni și-a dat abdicarea ministrul președinte **Khuen-Héderváry**. Numit în 5 săptămâni a stat la cârma țării iarăși are țara lipsă de cârmuitor.

Cine va fi noul ministru președinte nu se știe încă și nu se va ști până când **M. Sa** nu va veni la Budapesta, ca să țină sfat cu fruntașii țării.

Era vorba că **M. Sa** va veni Vineri, dar sosirea s'a amânat. Că va fi dară mai lungă decât la căderea lui Széll, căci **M. Sa** numai săptămânii viitoare, poate Joi, va putea sosi la Budapesta. Sâmbătă și Duminică, serbătoare, iar la 18 August e ziua nașterii **M. Sale**, și ziua asta **M. Sa** de obicei o petrece în sinul familiei sale.

Una se poate proroci: Ungurii trebuie să li-se dea din concesiile celor cer. **Khuen-Héderváry** a căzut pentru-că nu s'a învoit la asta. Tot așa vor cădea și celelalte guverne, căci kossuthiștii sunt hotărâți să nu se împace decât dacă li-se dă armată ungarască.

Ce o mai fi, vom vedea.

Marea nenorocire din Paris.

Nenorocirea ce s'a întâmplat Duminică sara, între 8 și 9 ciasuri în Paris, a șgduit lumea întreagă. Dintr-o dată cei cari au călătorit cu trenuri electrice prin tunel (sub pământ) n'au scăpat nici unul.

Nenorocirea s'a întâmplat din vină călăuzilor. Deja peste zi s'a băgat de seamă că un vagon e stricat. S'au dat apoi să aprins, dar focul l'au stins îndată. Călătorii s'au dat jos; a venit rândul doilea din care asemenea s'au dat jos călătorii. Călăuzii voiau să scoată din ajutorul acestei mașini vagonul dintâru stricat, dar abia au făcut că-i va pas și ambele vagoane erau o mare de flacări. Acum sosi vagonul al treilea încărcat de lume. Mașina se opru și toți călătorii încercare să scape, dar era târziu, căci fumul umpluse deja tunelul. Călăuzii și-au pierdut capul și au stins și lumina electrică, așa încât se făcu noapte neagră. Ce se va fi petrecut în întunerecul așa îngrozitor nu se știe și nici nu se va ști, căci toți călătorii au perit de fum sau de flacări.

În grabă au sosit și pompierii, dar n'au putut să ajute nimic, căci fumul nu-l lăsa să intre. Abia la 4 ciasuri dimineața au putut să coboare și să scoată rind pe rind trupurile morților. Au scos cu totul 82 cadavre, dintre cari 61 bărbăți, 17 femei și 4 copii. Toți călătorii aceștia se țineau de clasă muncitoare.

Orașul Paris a hotărât să-i îngroape pe toți pe cheltuiială orașului.

Au venit la fața locului noaptea târziu prefectul poliției și mai mulți ministrii. Stradele erau pline de bărbăți și femei cari plângeau și se văltau amar, căutând pe rudeniile și cunoscuții lor.

Une citește literatură românească?

— La 1863 ca și în 1903. —

În anul 1863 Bolintineanu intenționa să tipărească o ediție de lux a operelor sale complete, pentru a o răspândi în clasa boerimeii, și a deschis în vederea acestei edițiuni o subscripțiune publică prin ziare. Vezând însă zădărnicia încercării sale, a trebuit să suspende continuarea subscripțiilor, iar câte-va ziare, în frunte cu Buciumul lui Boliac, vestejesc în termeni aspri indiferentismul poporului român.

Poetul trimite lui Boliac, drept întâmpinare, o scrisoare a sa și alta a editorului său, prin cari desvinovățește poporul de acuzarea de negligență față de literatura românească și aruncă tot păcatul în spatele unei anumite clase, care pe atunci, ca și acum, prefera literatura străină.

Scrisorile, fiind și astăzi de actualitate, le reproducem aci.

I.

„Domnule redactor,

„Vin să vă mulțumesc pentru grațioasa manieră ce ați avut în privința suspendării listelor pentru poeziile mele. Această suspendare nu merită atâta atenție, căci este un fapt natural: voind să fac o ediție de lux, s'a făcut apel la clasa avută, care avea dreptul a răspunde sau a nu răspunde. Pentru numele lui Dumnezeu, amice, faceți osebire între poporul român și acei ce au răspuns la întreprinderi de literatură națională, căci toate cărțile mele, tipărite până astăzi, s'au trecut în poporul român până la 1500 exemplare, precum dovedește mai la vale scrisoarea editorului meu...

D. Bolintineanu.

II.

„D-nule Dimitrie Bolintineanu.

„... Să nu se facă nedreptățire poporului român, căci poporul citește românește și pot zice că numai poporul citește.

„Ca librar, cunosc pe amatorii de literatură română. Ei sunt numai în popor. Eu însumi m'am lăsat de multe ori a mă amăgi de frumoasa speranță că clasele culte vor contribui la literatura română. Astfel, când am voit a edita opere ce se adresau la capitaluri, au rămas în magasie; când însă am editat opere române ce se adresau la popor prin prețul lor, am reușit a le trece repede. O repet însă, numai poporul citește românește. Cât pentru

operele d-tale, dacă această ediție s'ar tipări obicinuit, te asigur că va reuși, precum au reușit toate operele d-tale...

Christ. Ioaninul.

Pentru coruri.

Dl I. Vidu din Lugoj, s'a hotărât ca să tipărească toate compozițiile D-sale ce sunt pentru cor mixt și bărbătesc. Spre scopul acesta s'a pus în legătură cu „Tipografia și librăria diecesană” din Caransebes (Karánsebes), de unde în zilele acestea a și apărut deja a doua lucrare intitulată: „Auzi valea?!” cor pentru patru voci de băbați și costă 60 fileri plus 5 fileri porto postal. Procurarea se face la sus amintita tipografie și librărie. Atragem atențiunea dirigenților de coruri asupra hotărârii dlui Vidu, și îi îndemnăm la spriginirea literaturii noastre musicale. O datină rea este încuibată între dirigenții nostri de coruri, — și anume că s'or obicinuit a descrie partiturile unii dela alții. Prin asta procedură se comit o mulțime de sminte în decopieri, cari apoi la concerte te fac ca să-ți astupi urechile, — pe când piesa corectă, tipărită pe bani buni, — stă în podul autorului și o mânăncă moliiile. Mai aștepti apoi că cine-va să-și mai bage paralele în tipărirea altor piese? Multe coruri de ale noastre au fost numai de o scurtă viață. Causa spargerii lor a fost defectuoasa organizația, și reaua interpretarea a scopului lor. Așa de es inușii vor fi crezând că a fi corist înseamnă a intra într'o societate de „dinum-danum”, căci întru adevăr așa s'a și practisat. Venitele dela concerte s'or beut, de unde au urmat beții, certe și apoi spargerea corului. Nu acesta este scopul unui cor serios. Scopul este, că prin frumoasele lui prestațiuni să susțină inimile calde petru „Doina română”, moșia ereditată dela străbuni. Venitele nu sunt pentru risipă, — ci pentru o bibliotecă, din care să nu lipsiască nici o cântare tipărită română. Aceasta biblioteca să fie mărturia urmașilor nostri preste sute de ani, — ca ce am cântat și cum am simțit.

Agenții unguri umblă prin toate părțile locuite de români, ca să culeagă frumoasele noastre cântece, și tipărindu-le pe text unguresc, să le însușiască ca product și cultură maghiară. Așa s'a făcut cu cântecele poporului slovac din Ungaria. Așa s'a făcut cu „Pasere galbină 'n cioc” a noastră care e băgată într'o operetă ungurescă, și astăzi face parte din literatura ungurescă. Cu ce vom documenta noi preste 50 ani, că aceea a fost de origine

română? „Negrul pe alb” vorbește, ungurii au deja acum „Negru pe alb!” Ce facem noi? Noi descriem, ce mai avem bag-seama ca să împintinăm pe puținii nostri muzicanti la adunarea și tipărirea cântecelor noastre, vezi bine ca să avem și noi „negru pe alb”, ear încât privește cheltuelile, treaba lor! căci cumpărăm unul, și descriem zece.

Ar fi timpul să grijim de ce este al nostru și să spriginim ce este al nostru. Perzând „Doina română” ne-am pierdut și inima românească. Să spriginim bunele intențiuni a le dlui Vidu!

ASOCIAȚIUNEA.

(Urmare și fine).

Adunarea anunțată pe 2 ore p. m. s'a început cam pe lat 4 ore p. m. și așa în grabă mare a rebuit să se treacă peste obiectele pusă la ordinea zilei ca se nu ne apuce noaptea mai rămânând un rest de program de rezolvat la casele dlui Meteș și Pop — „ojina” cu vinurile cele bune din pivnițele renumite ale acestor doi domni, afară de programul de seară cu teatrul diletanților împreună cu joc.

Intreaga ședință a fost fără de nici un interes căci din discuțiile urmate s'au dovedit cumcă oamenii sunt aplicați a sprijini nu principii ci persoane; motivele aduse de unul ori altul nu mai erau motive când cel sprijinit de cel pentru care intrau în joc fără armele cunoștinței de cauză întorcea șurubul.

În decursul ședinței s'au ținut 2 disertații; una de dl I. Dușa învățător gr.-cat. din Azulia-lipoveni „Combaterea lucșului în popor” — și o poezie despre școala de Teodor Pop paroch gr.-or. din Bucerdea vinoasă.

Ambele disertații au fost ascultate cu plăcere. Dl Dușa a fost premiat cu premiul de 10 coroane oferit de dl prot. gr.-cat. și președinte al despărțământului Simion Micu.

În aceasta ședință s'a votat și o remunerație de 30 coroane dlui Murgău fost învățător în Alba-lulia Maeri pentru instruirea corului bisericesc, funebral și profan, bărbătesc și micș cu care a debutat în trei concerte din Alba-lulia și afară de prestațiunile din biserica parochială la sfințirea bisericii din Geoagiul de sus și la doauă îmormentări în Alba-lulia spre cinstea și fala Românilor.

Premierea s'a făcut pe basa unui conclud luat acum sunt vre-o 10 ani anî dar rămas neexecutat din lipsă pricepătorului de musică apt pentru instruirea de cor și resuscitat cu mare greutate la stăruința unui membru al comitetului.

Pentru viitor s'a luat la cunoștință premierea unei femei care va instrua cel puțin 20 de femei din popor în ale fertului. Premiu oferit de dl Po-lița; condiție grea pentru-că nu a pus în vedere după care carte de bucate și după care culină francesă, germană ori chineză etc. să se întemple instrucția.

Alte concluse nu s'au luat lăsându-să la buna chibzuială a comitetului împărțirea de premii spre scopul care se va afla mai bun după-ce propunerea făcută de un membru ca să se susțină și pentru viitor premiul pentru cel ce va instrua cel mai bun cor nu s'a primit sătui fiind domni de muncile ce le-au îndurat până s'a votat premiul cel trecut.

Apoi la ce este și bun corul? acolo este burta ca să fie plină, apoi habar să nu ai că nu mai auzi cântând, d'apoi doar prin părțile estea cine a mai și auzit de cor în trecut și totuși au putut trăi oamenii.

În chipul acesta exauriate fiind toate obiectele, ședința se încheie.

Resultatul material au fost 256 de coroane, bani colectați ca taxă dela membrii ordinari și ajutători.

Dela ședință, nu știai unde să mergi, la dl Meteșu ori la dl Pop, pentru-că fie-care oaspe era invitat în ambele locuri.

Așa au decis domni, ca să se împartă la cele două familii ospitale pregătite fiind ambele, ca să poată primi până la 200 persoane.

La dl Meteșu a luat parte peste 120, ear la dl Pop peste 60 persoane servindu-se în ambele locuri mâncările cele mai alese și vinurile cele mai bune, nu ca la ogină ci ca la o cină luculică.

Nu au lipsit nici toastele.

Primul toast l'a ținut dl preot Micu pentru Ilustrul nostru președinte Mocsonyi.

Al doilea toast l'a ținut părintele Rusan, pentru dl protopop și președinte al despărțământului S. Micu scoțând la iveală însușirile cele frumoase care le posedă numitul domn, nobleța inimii, simțul de omenie, onestitatea și modestia. Îi doresc mulți ani.

Poesii populare.

(Din Cuvin).

Ba maica nimic nu-mi face
Eu iubesc pe cine mi place,
Eu iubesc pe badia meu
Se mi-l țină Dumnezeu.

Când imi vine mândra în gând
Mă leagă ca frunza 'n vînt,
Când imi vine mândra 'n dor
Mă leagă ca frunza 'n pom,
Când imi vine mândra 'n minte
Mă leagă ca frunza 'n munte.

De n'ar fi mândra frumoasă
N'ar fi fete mînioase,
Dar mândruța-i ca și-o stea
Fetile n'o pot vedea
Și pe mine pentru ea.

Bade pentru ochii tîi
Mă urăsc părinții mei
Căci acum de-o săptămână
La fântână nu mă mână
La pîrlaz nu-mi dă răgaz
Caută bade să te las.

Seracă inimă bună
Nu te-am avut nici de o lună
Nici de o lună nici de un an
Nici nu te-oi avea șohan,
Inima mea-i învățată
Să trăiască supărată,
Inima mea îi sucuită

Să trăiască necăjită.
Dragostea-i multă și lungă
Până-i lumea nu se uită.

Lelită 'naltă subțire
Mulți voinici luși din fire,
Măndruță 'naltă și albă,
Mulți voinici băgași în boala,
Și mult capul țai bătut,
Pe mine nu m'ai putut,
Măgeran dela chotoare
Nu ești bade rupt din soare,
Chiar din soare să fi rupt
Cu tine mi s'a urit.

Ca jos sară n'am văzut
Maică și n'am priceput,
Acuma-i ziuă și ved
Și sunt mare și pricep.
Cu tine vremea nu-mi perd.

Câte mîndre am avut,
Tot cu mincia li-am pierdut,
Numa c'una am rămas
Și cu asta trag năcaz,
Să mai trag pe cât am tras
Tot de mândra nu mă las.

Rozo de nu ti-ai vedea
Inima nu m'ar durea
Dar eu când te ved pe tine
S'aprinde inima 'n mine
Ca 'n cuptoriul cel cu pâne
Eu pun apă să o stîng
Și mai tare mi-o aprind.

Cătu-i lumea și țara
Nici fată ca și Roza
Subțirea ca o nuia
De-o cuprinde zodia
Și 'n obraz plină de sânge,
Când o ved inima-mi plînge.

Frunză verde dingă vale
Dragi imi sunt ochii tîi bade
Dragi mi-o fost și dragi să-mi fie
Ochii mei bade și ție
Ochii tăi mândra sunt stele
Pe pofta inimii mele
Când îi ved, c'o s'erutare
Și c'o dulce desmerdare
I-aș atinge cu iubire
Și cu dor de fericire.

Iubire tu chinuiești
Sullețele le muncești
Ba și-n groapă tu le bag,
Trupul spre păcate-l trag.

Foaie verde nu știu spune
Dragu-mi bade de tine
Ori numai imi pare mie
Ori țis dragă și eu ție.
Vai dorule poamă amară
Venita-i la mine iară;
Du-te dar daca-i venit
La mândra 'n senu-i iubit
Și șoptește încetșor:
Badei de tine îi dor.

Culese de Achim Bradin,
Iunie.

MĂ DREG...

Se zice c'ar fi fost când-vă un boer care nu se îmbătase încă în viață. Luî i-se părea ciudat lucru când vedea lumea bînd. Nu putea da el cu gîndul, cum omul, care se ține așa de dîrz, își lasă picioarele pe mîna vinului, de-l poartă pe două cărări.

Odată s'a amăgit de s'a ametit. A doua zi după chef, îl apucă o durere de cap, de nu știa pe ce lume-i. Îi venia să apuce cîmpii, nu alta.

— Rău îi de bețivi, doamne, grele zile duc. Eu odată m'am alunecat cu firea și cât sufer — d'apoi ei c'o țin una!...

Îi vine în minte să 'ntrebe pe un sugaci vestit, că ce face cu atîta durere de cap.

În satul acela era un golan, care spriginea păreții crîșmelor cătu-ți-i ziuica; lîngă teighele își făcea veacu.

Îl chiamă la curte. Da bețivul perpelit: straiile lui erau numai niște sdrențe înodate pe după gât și pupuros de-ți strîmba nasu când trecea pe lîngă dînsul. Căciula-i era roasă, jerpelită și cu resuflători prin fund.

— M'a 'npins păcatul de-am luat un pahar mai mult și tare mă doare capul. Pe tine nu te doare de atîta beut?

— Pe mine mă doare când nu beau!

— Cum se poate?

— Ia așa...

— Mh!.. Și ce faci de scapi de pozna asta?

Aceste reflexiuni le-am scris din propria-mi epurată și dacă colegul le ar lua de nejuste poftescă a le critica căci aceasta e parola prezentului, rugînd tot de odată pre prea prețuita redacțiune a valorosului ziar „Tribuna Poporului“ a da loc în coloanele sale, în numărul de Duminecă.

Scris-am în Dumineca „Tutorul sfinților“ 1903. Ioan Becal, inv. pon.

Să învățăm poporul!

În Anglia înainte cu câțiva ani, un ministru de culte a hotărît, că va da premiu studenților aceluia, cari în vacanțe, vor ține prelegeri, poporului. Instituțiunea aceasta, la care sau angajat studenții englezi bucuroși, a avut un succes așa strălucit, încât din poporul întreg acum deja peste 93 % au cunoștința curată din științele folosite zilnic; aceste sunt științele comerciale, istorie, fizică, științele naturale etc.

Propun deci să luăm pildă de la poporul Anglez.

Să facem și noi „Universitatea pentru popor“.

Nu ne trebuie numai o grupă formată din studenți ambițioși, sentimente curate, cari apoi intrîndu-se într-o grupă să peregrineze dintr-un loc locuit de români, până alt loc. În tot locul să țină câte o prelegere, când să predea ceva din Istoria noastră... din fizică, din știința comercială etc.

De stricat nu strică instituțiunea aceasta. Fiindcă primădată poporul nostru ar învăța să poată avea barem ceva cunoștință despre lucrul de cari are lipsă. Studențiimea — din care se va forma căndva inteligența la rîndul ei ar cunoaște miseria poporului nostru — stările deplorabile în care e, s'ar convinge că nu sunt minciuni acele, cari sunt pertractate de acei mari, cari fac politica. —

Universitatea pentru popor care încă e numai plan, dar poate se înființa, — ar lăși cultură, știință românească, prin urmare ar împlini o misiune bine simțită.

Ideia am dat-o, — folosesc-o aceea, cari vreau binele poporului nostru.

„E“.

Diverse.

Chinul cu picătură de apă. —

A lăsa să cadă apa picătură de picătură pe capul unui preventit e unul din mijloacele întrebunțate în China spre a-l face să-și mărturisească păcatul.

De curînd, la Paris, un profesor vorbea de acest fel de chin. Un student neîncrezător începu să ridă. Profesorul atunci i spuse;

— Sunt sigur că n'ai putea suporta un litru de apă care să-ți cadă picătură de picătură pe mîna; Vrei să încercăm?

— Da.

S'a adus un vas de un litru plin cu apă și după ce îl se făcu o găurică în fund, experiența începu.

Studentul vorbea cu veselie pe când profesorul, de lângă dînsul, număra picăturile. La a 200-a studentul începu să se intristeze. La a 300-a picătură mîna începu să îi să umfle și să devină roșie.

Durerea devenise insuportabilă. Apoi plesni pielea mînei. La a 420 a picătură studentul se dădu învins.

*

Prevederea vremii, după sîrmele telegrafice. Un învățat spune în privința asta că dacă sîrmele de telegraf și telefon pe vreme liniștită dau un sunet ascuțit, e aproape vremea răz; dacă din potrivă dau sunet închis, grav, au să treacă două zile, fără să se strice vremea.

PARTEA ECONOMICĂ.

Stupăritul

Prelegere populară.

(Urmare și fine).

Și credeți că e așa, căci cei învățați au aflat că precum la oameni și la animale este bărbătuș și muerușe, așa și la plante, aflăm în flori părți de fel bărbătesc și mueresc. Ca planta să poată rodi e de lipsă ca praful bărbătesc (polenul) se vină în atingere cu cel femeesc. Acest lucru se face prin ajutorul vîntului, a albinelor, a fluturilor și altor asemenea vietăți. Deci cu cât vor fi mai multe albine, cu atât rodirea bucatelor, ierburilor va fi mai sigură și mai bună.

Ba albina e și prevestitoare de timp. Când zboară bizăind și rotindu-se mereu, are să urmeze ploaie. Asemenea prevestește ploaie când aleargă îngrijată în jurul urdinișului și chiar în lăuntru sunt în neliniște. Timp frumos va fi totdeauna când ele își urmează liniștite rîndul lor. . . .

Sunt dator a vă mai spune și despre boalele albinelor! . . . Dar sirguincioasele albine întocmai ca și oamenii muncitori și cumpătați la toate sunt ferite de boale.

Sufere și ele însă de unele boale în cazuri când nu le îngrijim cum se cere.

Cuforea le vine din aer stricat și umed, din răceală iernînd în coșnițe friguroase și la loc de așa. Ca să le scutim de această boală, trebuie să premenim aerul din stupină peste iarnă cât mai des, vara însă și-i primenesc ele ventînd cu aripile, să grijim a nu suferi de frig ori umezeală, să le înlesnim cât de timpuriu sborul pentru curețire ș. a.

Putrezirea puilor e o boală pe care o capătă stupii din lipsa de nutrimenți, primăvara când pe timp frumos se înmulțesc de minune și urmează apoi timp îndelungat ploios și rece, când ele nu-și pot aduna nutrimenți.

Stupul bolnav se cunoaște pe mirosul greu ce iese din el. E o boală lipicioasă și ca se nu se întindă și la ceilalți, stupul bolnav îl ardem cu totul, alt leac nu are. Pentru a feri stupii de această boală trebuie se grijim să aibă nutrimenți îndestulitori.

Multe v'am spus despre stupărit, dar recunosc că multe ar mai fi de spus; cele ce v'am spus însă cred că sunt îndeajuns pentru a putea îmbrățișa cu succes acest ram economic. De altă dată cât voi vedea că sfaturile mele vor fi urmate și vor da roadă ca sămînța căzută în pămînt bun, atunci vă voi spune și cele ce au rămas de astădată nespuse.

Ca de încheiere vă dau să-mi deslegați o ghicitoare:

Iubit popor!

De te-ai fi 'ntrebat pe tine:
Spune-mi fînța care zboară,
Și ne dă atîta bine,
Până și bant o comoară?
Zeu că tu n'ai fi știut! . . .

Ei! d'acum o știu prea bine,
Și pricepi ce-ai de făcut. . .
Fă-te și tu cu albine,
Iar de nu te-ai priceput
Cetește tot dela 'nceput!

Lasă-ți toate la o parte. . .
Lasă-ți și nărvul tău

Ce mereu îl fînți la toate
„Că nu's dela tatăl tău.“

Astăzi lumea 'naintat,
Și-ar fi vai să stai pe loc.
Tu căruia „Domnul“ ți-a dat
Să fi stăpîn pe acest loc.

Locul tău e priincios
Pentru micile albine;
De stupărit să fi doios
Că 'ți aduce mare bine!
Tetuzul-român, 1903.

G. Maican,
învîțător.

Floarea soarelui.

Floarea soarelui este o plantă, căreia îi dăm prea puțină atențiune, deși ea ne aduce o mulțime de foloase, ca puține alte plante cultivate. Ea merită a fi sămînțită în măsură mai mare și număi ică coala împărățiată printre cucuruz (ciorumb). În prima linie ar trebui să fie plantată în număr cât de mare naintea stupilor, deoarece puține plante dau recoltă atât de îmbelugată pentru miere și ceară albinelor, ca floarea soarelui. Sămînțele ei dau un nutreț excelent păsărilor de casă. Ooșle lor devin mai mari și mai numeroase; păsările însăși se ingrașe mai repede și penele lor capătă un luciu frumos. Ueiul câștigat din sămînțele floarei soarelui, dacă se curăță, este foarte bun, și gustos pentru mîncare; îl putem folosi și la ars și se întrebunțează cu mult succes la fabricarea săpunului. Săpunurile de toaletă așa numite de „glicerină“ sunt mai toate fabricate cu ulei de sămînța de floarea soarelui. Sămînțele tescuite ne dau turte, cari pentru ingrașatul vitelor întrec turtele de sămînțe de in. Foile verzi ale acestei plante cu lese și uscate, apoi tocate și amestecate cu țărițe dau un nutreț excelent pentru vacile cu lapte. Cotoarele lemnoase dau pentru localitățile lipsite de lemn un material prețios pentru foc. În fine floarea soarelui mai are și darul că pe unde este plantată în măsură mai mare, înăntoșează clima și frigurile de prin locurile băltoase se reduc mult, dacă nu dispar chiar cu desăvîrșire.

Cu toate aceste foloase multe, floarea soarelui nu se cultivă în mare afară de Ruisia și China. Floarea soarelui se mulțumește și cu un pămînt mai sărac și pentru cultura ei în mare o sămînțăm în rînduri de circa 80 centimetri îndepărtare unul de altul. În rînd sămînțăm tot la 50 ctm. depărtare câte-va boabe de sămînță. Toate lucrările de întreținere nu constau din altceva decît a scăpa de 2—3 ori plantele și a le rări ca să nu stea prea dese, căci altfel se prea lungesc în sus și în fine vom rupe din lăstarii laterali cu florile lor, așa ca pe o plantă să nu lăsăm mai multe decît 3—4 flori.

Alungarea gărgărilor din magazinele de grâu.

În unele părți ale Germaniei se folosește un mijloc pe cât de eficient pe atât de sigur pentru a alunga gărgărițele de prin magazinele de grăne (hambare), care constă în aceea, că prin lunile Iunie — Iulie se pune în magazinele desertate de grăne un strat, ca de 1 metru înălțime, care se lasă acolo până în Octombrie. Mirosul fînului proaspăt alungă gărgărițele, fără a se mai întoarce în curînd.

Furnicile în cosituri.

Furnicile devin de multe ori foarte supărătoare pe cositurile noastre prin aceea, că ridică furnicare, care sunt totdeauna o pedecă la cositul erbei. Putem să facem ca ele să se împărăție prin aceea, că le neliniștim mereu în cuiburile lor, scormonind și împărățind furnicările lor în res-timpuri cât de dese.

Floarea sau mucezeala la vin.

Pentru a împedeca ca vinul să prindă floare sau mucegaiu în buți vom proceda

în următorul mod: Dissolvăm (topim) în 100 părți parafină topită 2 părți acid salicilic (din apotekeră). În aceasta muțem apoi bețișoare de 1½ ctm. lungime și 2 milimetri grosime; și bucățele de dopuri de plută putem folosi. După-ce s'au răcit aruncăm aceste bețișoare pe vin: ele se vor împărăția pe suprafața lui și împedecă astfel formarea mucezelei. Dacă vinul are deja floare, atunci turnăm cu grijă peste el ceva spirit de vin. Floarea sau mucezeala va fi distrusă de acel spir', ear' bețișoarele su amînțite vor împedeca formarea ei.

Bunul Econom.

Starea sămînăturilor.

Pe când țeranul nostru la munca cîmpului își ogorește pe vremea aceasta locurile, fără să contenească lucrul; apoi începe a sămînța măzeriche din nou, precum și orz, ca pentru primăvară să aibă nutreț verde de ajuns, seamănă muștar, ca să aibă nutreț verde de toamnă; și-a ales, secerat și îmblătit fruntea grăului pentru sămînță, — eată că trebuie să știe și el cum se arată pe de-a întregul în țeară rodul cîmpului de pe anul acesta.

După socoțile de până acum recolta cerealelor va fi în anul acesta, luată peste toată țeara, cu 120/0 mai slabă decît în anul trecut, și grăul se apropie de o recoltă bună, mijlocie.

Porumbul (cucuruzul) întârziat puțin la început, după ploile ce au dat s'a făcut foarte frumos în toate părțile. Păștăioasele, meiul, hrișca, varza napii de zahar sunt bune.

Cănepa, inul, mulțumitoare.

Nutrețurile, livezile și pășunile sunt bune.

Viile făgăduesc o recoltă bună, dar unde n'au fost stropite la vreme, s'a răspândit peronospera foarte mult.

Cultivați merele!

Pe când la noi merele, perele și prunele produc o recoltă bună, în cele mai multe țări din Europa, ba și în America, vor fi în anul acesta puține mere. Aceasta din pricină că vremea a fost neprielnică în primăvară pe timpul înfloririi merelor. Cu cât vor fi dar mai puține, cu atât mai căutate vor fi și se vor vinde cu preț mai bun.

Afară de folosul acesta ce îl aduce cultivarea merelor, pentru a face negoț cu ele, și chiar negoț bun une-ori, ca de pildă în anul acesta, — și pentru traiul omului sunt foarte plăcute și de folos merele și peste tot poamele.

Nu e destul să te saturi cu mămăliga, castraveți și fasole, ci foarte prielnică hrană sunt pentru om și poamele, dintre cari cele mai bune sunt merele.

Ar fi de datorie oricărui om, care vrea să-și păstreze sănătatea, să-și lungescă zilele și să-și crească sănătoși copii, — să mînce în fie-care zi mere. Câtă vreme sunt proaspete se pot mînce și fierte și nefierte; mai târziu se pot mînce dacă le păstrăm. Căci sunt feluri de mere, cari se coc de vreme, dar sunt și de cele care se coc târziu vara sau chiar Toamna, și se pot păstra în pivniță ori în cămară. Și merele uscate, ori făcute magium (lictar) și chiar murate, sunt foarte bune și sănătoase.

Merele sunt foarte bune și sănătoase.

Merelile sunt de multe feluri, și se găsesc multe soiuri locale, cari în anumite ținuturi se cultivă.

Ca să se facă însă o cultură de mere cu folos, nu numai că nu este permis ca să lași să piară un soi, ci trebuie să înmulțim soiurile, aduse și încercate din toate părțile, ca să poată să se întemezeze un izvor de bun câștig și plăcută hrană.

În lucrul acesta, fără îndoială, preotul și învățătorul să meargă înainte cu pildă bună, făcând din grădinile lor adevărate pepinieri de cultură de pomi.

Și precum salcia între copaci, așa este și mădul între pomi.

Fiind că acum e vremea a se coace cele mai multe poame, acolo unde pomii sunt prea încărcăți să se pună pari de sprigin, ca să nu se rupă crăcile.

La culegere să se ție cu mâna acele pe cari vrem să se păstreze sau să le vindem cu preț.

Pomii nu-i bine să se scuture sau să se bată cu prăjina.

Urmările beției.

Înainte cu vre-o 3 săptămâni economul Dimitrie Iacobescu din Basesți (lângă Faget) a lucrat la câmp cu 2 feciori ai săi și soțiile lor. Trecând pe drumul de țară un căraș l'a rugat să-i deie puținel trifoi verde pentru cai. Bătrânul i-a și dat. Cărașul, care avea în trăsură vase cu rachiu, ale unui jidan, mulțămînd bătrânului i-a zis, cum-că bucuros i-ar plăti binefacerea cu puținel rachiu, dar nu are cu ce scoate. Bătrânul s'a știut ajuta la lipsă, rumpînd o dudă de curcubetă (ludaie), apoi destupînd vasul a bătut, bătrânul cu feciorii și nurorile până au rămas toți lungiți lângă trasură. Venind vecinii i-a aruncat în car unii peste alții, și i-a dus acasă. Peste noapte ceialalți s'au trezit, dar bătrânul, care a beut și rom dintr'un vas, a murit.

La 7 August s'a dus la piață în Faget, Ionaș Drăgan din Răchita în etate de 60 ani, să vîndă coșuri (cotărițe). Acolo s'a îmbetat (era bețiv de frunte) și îndeseară a plecat cătră casă pe lângă țermurele riului Bega. Cum a umblat nu se știe, destul că a doua zi i-au aflat niște făgețani înecat în riu.

Oamenii buni, păziti-vă de beție, ca se nu pățiți ca și cei sus amintiți.

E. O.

Cultură națională în Bihor.

— Corul meseriașilor români din Beiuș. —
(Urmare și fine).

Dar nu numai din punct de vedere al culturii intelectuale are să ne înveselească întreprinderea aceasta a meseriașilor noștri, ci și din punct de vedere moral, creștinesc, al iubirii de-apropelui trebuie să salutăm cu recunoștință ostenețele și nizuințele lor. Scopul material al acestei serate este, precum știm, ajutorarea unor nenorociți, ajunși pradă slăcărilor focului. Nu dorul profan de a-și petrece numai, nu vîntoarea de câștig propriu, de desfătare trupestă, i-a pornit pe meseriași la această faptă culturală, ci dorul de a tinde cătuși de puțin balsam vindecător pe ranele celor rămași fără casă, fără masă, fără ajutor.

Este nobilă, frumoasă, morală și folositoare întreprinderea meseriașilor noștri. Ei sunt mulțumiți că D-V. I-ați înțeles și i-ați încurajat în gândurile lor curate. În numele corului acestor meseriași salutându-vă de bună-venire, declar serata de deschisă.

Insuflețirea neașteptată de mare, cu care româniimea din Beiuș, fără deosebire de clasă socială a salutat primul debut al corului meseriașilor, succesul strălucit al primei reprezentații teatrale românești, a stărnit în membrii corului o nobilă ambițiune de a stăruii pe calea norocului. Astfel ei pregătindu-se cu diligență și întărindu-se cu tot mai multe îndemnuri bune și ajutoare din afară, aleseră vecinul orașel *Vaşcou-Bărești* și ziua sfinților apostoli Petru și Pavel ca loc și timp de a desfășura pentru a doua oră steagul deșteptării culturale naționale în țara Crișului negru.

Excursiunea meseriașilor a intrunit la *Vaşcou* o mare mulțime de Români din

centru și din comunele învecinate. Din Beiuși au fost conducătorii corului Dr. Gavril *Cosma* și Pompiliu *Dan*, apoi învățătorul Ioan *Pinter*, veteran părtaș al tuturor faptelor bune românești, proprietarul Alexiu *Ardelean*, d-na Maria *Waltner*, d-na *Sferlea*, *Kilner* și mai multe domnișoare și tineri academici. — Brava preoțime din jurul *Vaşcou* era reprezentată prin Moise *Poporicu*, deputatul sinodal al cercului, A. *Popa*, (Crișcior), Ilie *Bursaș*, (Suși); Alexandru *Pelle*, (B.-Lazuri); G. *Bogdan*, (Cărpinet); M. *Botișel*, *Teaha Cucu*, *Nicoruța*, *Coroiu* etc. Dintre învățătorii am observați pe Vasilie *Sala*, (*Vaşcou*); M. *Ciura*, (Crișcior) și T. *Bencișian*.

Atâta lume se adunase să asculte la *Vaşcou* prestațiunile corului meseriașilor noștri din Beiuș și se contribuie cu obolul său la realizarea scopului material, pentru care ei au aranjat producțiunea și petrecerea, încât foarte mulți dintre oaspeții n'au mai avut loc în sala de producțiune, ear țărâniimea inundase strada, ca cel puțin de acolo să se împărtășiască de plăcerea, ce i-se oferise de a asculta cântare și teatru românesc. Autoritățile locale, protopretorul, judecătorii reg., cercuși și toată inteligența străină de asemenea au fost de față și au rămas surprinși de măreția acestei manifestațiuni culturale românești. Ear proprietarul ungar *Miklosi* într'un discurs rostit în limba română făcu următoarea constatare: „Suntem datorii cu recunoștință celor ce au aranjat această producțiune în favorul școlii române din *Vaşcou*, căci astăzi s'a dat o dovadă strălucită, că și națiunea română din părțile acestea este capabilă, de viață culturală, dacă conducătorii ei au voință și iubire de a lucra pentru binele națiunii“.

Intreg programul producțiunii a fost executat cu deplin succes. Corul bărbătesc al meseriașilor constător din vre-o 20 de membri a cântat 3 piese, anume *Eată șiua triumfală*, marș de V. Humpel *Coroana cufundată* de H. Bönicke și *Sus opină* de I. Vidu. Mai ales cea din urmă, cântare națională, a secerat frenetice aplauze și a trebuit să se repeteze. Coriștii au impus prin disciplina și precisiunea, cu care s'au înfățișat publicului. — Domnișoara Ana *Kilner*, dragălașa fiică a d-ului *Kilner* Bela, industriaș din Beiuș, a declamat balada „*Frumoasa Irina*“ de St. O. Iosif cu atâta pricepere și sentiment, încât cu desevîșire a captivat publicul, care cu lăcomie a gustat desfășurarea subiectului poeziei. D-șoara *Kilner* este o prețioasă podoabă în corul meseriașilor din Beiuș și noi dorim din inimă să ne mai desfăteze de multe-ori în producțiunile corului. Publicul a răsplătit pe frumoasa debutantă cu aplauze prelungite și cu un ales buchet de flori. — Domni: *Popescu*, absolvent al Seminarului teologic din Arad, și A. *Papp*, cleric la același seminar, au executat în duet (tenor și bariton) o frumoasă cântare religioasă. Atât această cântare cât și dialogul-fragment din *Despot-Vodă*, (de V. Alexandri) predat de d-ului cleric A. *Papp* și V. *Cosma*, au fost primite cu însuflețite ovazioni din partea publicului. În fine d-șoara *Georgina Papp* cu cunoscutul talent declamatoric a perorat „*Ispita*“ de G. Coșbuc, fiind distinsă cu meritele aplauze ale imensului public și cu un minunat buchet de flori.

A urmat apoi ca încoronare a producțiunii reprezentația piesei teatrale: *Dragoste copilărească*, comedie într'un act, localizată de Dr. I. Siegescu. Piesa a fost jucată cu un succes, ce face onoare diletanților recrutați din societatea industriașilor români din Beiuși, cari în parte în această piesă au avut pentru întâia- dată ocaziune a mînuii limba literară românească. Publicul a avut o seară de desfătare sufletească și cine nu a știut n'a putut crede, că cei-ce procură această desfătare sunt meseriași români, cari nici în casele lor nu vorbesc tot-deauna românește. — Pe *Ilie* om cu stare mai în etate, l-a reprezentat maestrul *Florea Meze* cu adevărată măiestrie. *Marta*, soția lui *Ilie*, a fost d-ra *Veturia Sferle* (fiică d-ului V. *Sferle*, vice-primar în Beiuș), care prin jocul său original prin pășirea sa curajoasă, discursul său fluent și gestulațiunea sa, neîntrecută va rămâne între diletanțele noastre române. Ear domnișoara *Ecaterina Popluca*, (fiică d-ului industriaș și prin epitop G. *Popluca*) în rolul *Vioarei* (nepoata lui *Ilie*) a fost atât de naturală, de dragălașă, încât pentru multă vreme a cucerit pentru sine simpatia și admirațiunea celor-ce au avut plăcerea să o asculte. Publicul recunosător ambelor le-a oferit câte un elegant buchet de flori — Rolul lui *Valerie*, avocat cu diplomă, dar fără clienți și candidat de însurătoare, a fost

jucat de istețul maestru *Georgiu Meze*, cu multă diligență și cu desțulă eleganță. De asemenea s'a achitat perfect de datorință și a produs mult haz și d-ului *Popluca* iun. în rolul lui *Ghița*, (nepotul lui *Ilie*), ear *Nuța* servitoarea a fost jucată în costum românesc de d-șoara Ana *Kilner*. După teatru a urmat petrecere cu joc până în zorii de zi, când trenul de Beiuș a dus pe coriștii cei veseli și încununați de laurii triumfului acasă la cămin și atelier.

Din punct de vedere material producțiunea a reușit peste toate așteptările. S'au încasat cu totul peste 300 cor. Venitul curat de 120 cor., s'a destinat scopului său, pentru edificarea unei școli române *corăspunzătoare* în comuna *Vaşcou-Bărești*. Lipsa unei clădiri școlare în acest centru românesc este de mult simțită. Dacă din nepăsarea oficioasă școala nu s'a putut ridica încă la timpul său, suntem siguri, că brava preoțime din tractul *Vaşcou* va afla mijloacele materiale necesare, ca cel puțin acumă ideea sulevată și pusă în circulație trup să se facă. Această este cu atât mai de lipsă, cu cât în *Vaşcou* există o școală ungurească, care ușor poate deveni pepinieră de maghiarisare a fetițelor noastre.

Prin producțiunea aranjată la *Vaşcou* corul meseriașilor români din Beiuș și-a împlinit și din acest punct de vedere o misiune națională. Fie ca activitatea acestor cor să reverse cât mai multe daruri binecuvîntate în jurul său, îndemnând pe toți Români din Bihor la fapte bune naționale și la desprețuirea amăgitorilor de toate soiurile.

Un amic al meseriașilor.

Serate de-ale meseriașilor români.

Speranța, căreia espresie i-am dat în raportul meu despre ședința literară a 6-a a Reuniunii sodalilor români din Sibiu. — tot numai speranță a rămas, de oare-ce din cele 18 cărți folositoare, sortate între cele 96 persoane, prezente la ședința a 7-a de Joi seara (30 Iulie n. c.) — eu n'am câștigat nici una.

Înima-mi, ce bate pentru tot ce-i român cu toate acestea mă îndeamnă să povestesc pe scurt despre lucrurile și frumoase și folositoare, petrecute în această ședință.

În cuvîntul de deschidere, presidentul, dl Victor *Ordășeanu*, vorbind despre importanța Reuniunilor de meseriași, ne povestește cum într'o călătorie a sa un învățacel pantofar dintr'o localitate cu mai mulți măestri români, îi spunea cu mîndrie că are să se facă maestru și încât îi va fi cu puțință se va stabili în Sibiu, unde este o Reuniune a meseriașilor, despre lucrările căreia părintele său cetește ba îi dă voie să cetească în aproape toate foile noastre. Între altele băiatului — care nu știa cu cine vorbește — i-a plăcut foarte mult cum Reuniunea noastră poartă grija de copii săraci (școlari și învățacel) și de oameni scăpătați, cărora le împarte daruri, cum ea temeu a pus la o mulțime de fonduri, care de care cu scopuri mai frumoase cum e fondul văduvelor și orfanilor, fondul de ajutorare a sodalilor lipsiți de lucru, fondul mesei învățacelilor și mai pe sus de toate fondului de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vînzare pe seama meseriașilor noștri. De sine înțeles, că n'a lăsat neamintite nici expozițiile, și producțiunile publice, concerte, teatre, ședințele literare etc., arangiate de reuniune. A fi membru al unei astfel de reuniuni, spunea micuțul este o mîndrie și mîndrie este a fi și maestru român. Un alt cas, povestit presidentului nostru de un maestru român sibiian care, durere, nu e membru al Reuniunii, e următorul: Cum eu caut târgurile din mai multe orașe din Transilvania, i-a zis maestrul, mi-s'a întemplat să spun între mai mulți, că sunt maestru român din Sibiu. Urmarea a fost, că până ai bate în palme am fost încunjurat de o mul-

țime de meseriași din tîrg de prin alte localități, cari m'au năpădit cu fel de fel de întrebări relative la isprăvile Reuniunii de care eu durere, prea puține știam, căci vezi Doamne, nu știu din ce pricină spre rușinea mea fie zis — încă nu-i fusesem membru. Mirarea fraților măestri la auzul acestora le-a fost mare, căci ziceau ei, de mare lucru te lipsești. După părerea noastră a fi în Reuniune însemnează a lucra pentru viitorul tău de oare-ce ai privilegiu să te faci cunoscut cu frații meseriași și să afli despre modul de purcedere în lucrările lor, unii dela alții aflați despre localitățile unde să ve desfăceți marfa despre procurarea materialului mai bun și mai ieftin; în Reuniunea poți să-ți afli pe calfele mai de cinste și mai harnice, ba în Reuniune îți poți câștiga și învățacel mai de seamă, de oare ce lumea, din afară dela Reuniune cere sfaturi și îndrumări. Apoi e mare treabă ca și noi, meseriași români, să ne putem arăta ca lucrînd în frățescă înțelegere și ca o corporațiune, care își cunoaște frumoasa sa chemare și de care respect să aibă și străinii. Multe am putea învăța și noi sibienii și și frații meseriași din alte părți din spusele învățacelului și din ale maestrului, cari ambii se doriau a fi în sinul Reuniunii noastre.

Vîzînd că povestirea mea se prea întinde, mai amintesc, că din protocoalele ședințelor administrative am aflat, că harnicul notar al Reuniunii, dl Ioan *Apolzan* a tradus o însemnată parte din legea industrială, pe care Reuniunea o va pune în serviciul meseriașilor noștri, ear programul seratei a fost următorul: sodalul cismar Vasilie *Frațilă*, ne-a predat bine „*Papricașul nașului*“ (după auzite), producînd între noi destulă veselie; dl *Ilie Milca*, sodal în fabrica fraților *Fabrițius*, în care se pregătesc ferăriile frumoasei catedrale, ce e în edificare, ne declamează frumos poezia „*Carol Robert*“ de *Coșbuc*; micuța *Eugenia Popp*, ne-a surprins prin dragălașa predare a poeziei „*Păsărica*“, de *Alexandri*; sodalul cismar *Nicodim Rusu*, a plăcut cu predarea cu haz a bucatii „*Minciuna minciunilor*“, de *Sandu* pungă goală; un quartet dublu înșghebat de maestrul zugrav de case dl *Ioan Stancia*, ne-a delectat în mod nu se poate mai plăcut, cu 2 compoziții, executate de maestrul și sodalii, membrii ai corului; sodalul cismar dl *Filimon Delorean*, a dat dovezi de data aceasta și de delicatul său sentimentalism prin declamarea poeziilor: „*Frumoasă copilă*“ și „*Mărioara florioră*“, de *Alexandri*; o altă mică școlăriță *Maria Avrigan*, n'a rămas înderatul colegei sale *Eugenia Pop* cu poezia „*La mormîntul lui G. Romalo*“ de V. *Alexandri*; dl *Nicodim Rusu*, ear' după d-sa, d-șoara *Maria Simtion*, ne-au cântat câteva doine populare; culeg. tip. dl *Gerge Trifan*, a dat dovezi despre priceperea, ce o are în cântarea la citeră. D-șoara *Elena Grindean* a fost la culmea înălțime în predarea frumoasă și cu simțire a poeziei „*Visurile*“ de V. *Alexandri*. D-șoara profesoară *Eugenia Grecu*, petrecînd feriele în Sibiu, a ținut să ne înveselească cu câteva piese executate la pian. Dl *Ilie Milca* ne-a predat pe „*Herscu-Boccegiu*“, ținîndu-ne în continuă veselie. Punctul final a fost al coriștilor de sub conducerea dlui *Stanciu*, după care s'au sortat între prezenți 18 cărți și i calindar perpetuu, dăruit de maestrul compactor dl *P. Ilieș*.

Înceiu și de data asta cu speranța de a câștiga vr'o carte la ședința din ultima Joi a lunii August după c. n.

Același tipograf.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50-600 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmel, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fișce care comură și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 428 -134

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grindinei: grâu, cucuruz, secară, cânepă și toate plantele economice!

Asigurați contra focului: case, bucate, colite, vesmintele, mărfuri!

Care e coasa cea mai bună?

Intreabă toți economii, la ce noi le răspundem din convingere

că cea mai bună coasă din lume

e coasa „Bur“ cu marca unui „Bur“ călare,

care e pregătită din oțelul cel mai fin și e așa pregătită, încât întrece toate coasele.

Adresa pentru Europa și America întreagă:

WINKLER ȘI GRAUER

Köbánya, Nr. 34.

Prețurile:		Prețurile:	
65 cm. lungă	1 fl. — cr.	85 cm. lungă	1 fl. 20 cr.
70 „ „	1 „ 05 „	90 „ „	1 „ 30 „
75 „ „	1 „ 10 „	95 „ „	1 „ 35 „
80 „ „	1 „ 15 „	100 „ „	1 „ 40 „

La comanda de 5 bucăți se trimite franco. La comanda de 10 bucăți franco 1 coasă. Garanție deplină.

Noutate: Cute „Bur“ 25 cr., cute de Ammergan 15 cr.

Prețuri-curente ilustrate gratuit.

904 16-20

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețelii, fiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, alăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestăte încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestăte. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat sădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebită-și putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iefinătatea estraordinară a crucii mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 -170

Prețul aparatului mare e Cor. 6. folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4. folosibil numai la cepit și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

Planuri și preliminarare de spese servesc gratuit

Avisez cu tot respectul publicul din loc și jur, că
Atelierul meu de măsur
pentru edificii, mobile și portal

I-am mutat din str. Boros-Béni Nr. 23, unde a fost până aci, în strada Deák Ferencz Nr. 32 (casa Sarlot) și mărindu-l, l-am arangeat conform exigențelor moderne.

Primesc ori-ce lucrare de măsur: mobile, portal, lucrări de măsur la edificii, etc. precum și arangeamente de biserică, școale, prăvălii, cancelarii, mobile artistice, precum și lucrări de edificii atât în loc cât și în provincia, primesc cu prețurile cele mai moderate.

Cer sprijinul onoratalui public la întreprinderea mărită.

Cu deosebită stimă:

KREMER JÁNOS,
măsar.

1003 13-14

Lucrate escelentă, prețuri favorabile

Planuri și preliminarare de spese servesc gratuit

Neubauer Manó

antreprenor de zidiri,

ARAD.

strada Kossuth (vis-à-vis de casarma honvezilor.)

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 411.

Am mai multe însărcinări pentru zidirea pivnițelor de vin cu cement și beton de fer, prin urmare îmi permit a atrage atențiunea onoratalui public asupra acestui nou sistem de pivnițe foarte corespunzător.

Primesc spre efectuare

Pivnițe și buți de vin,

din cement-beton sistem cel mai nou, construcții din cement-beton, edificării turbina și jilip pe lângă prețuri favorabile, pe lângă garanță și condițiuni de plată ușoare.

La dorință escurg la fața locului.

Planuri și preliminarare de spese fac gratuit.

1016 14-15

Cu distincă stimă:

NEUBAUER MANÓ.